Tiszabecs - Tokaj:

A TISZÁRÓL RÖVIDEN

A Tisza a Duna legjelentősebb mellékfolyója, a jelenlegi hossza 962,2 km, a szabályozás előtt 1420 km volt.

A Tisza a Szovjetunióban lévő Maramarosi-havasokban 1886 m magasságban eredő Fekete- és Fehér-Tisza összefolyásából keletkezik. A vízgyűjtő területe 157 000 km 2. Visó torkolatától 63 km hosszan a szovjet- román határon folyik. Magyarországot a 744,5 fkm-nél éri el. Tiszabecstől kezdődik a 25,2 km hosszú szovjet-magyar határ. A Tisza mindkét partja Szatmárcsekétől, a 719,3 fkm-től magyar terület. A 643 fkm-től, Lónyától 17,2 km-en újra a szovjet-magyar határon, majd 5 km-en a csehszlovák határon folyik a 620,8 fkm-ig. Magyarországi hossza 584 km. A 159,6 fkm-nél átlépi a jugoszláv határt. A Tisza Slankamennél, az 1214,5 fkm-nél ömlik a Dunába.

A Tisza hegyvidéki: szakasza 200 km hosszú, a szovjetunióbeli Visó torkolatáig tart, nagy esésű, sekély vizű folyó.

A Felső-Tisza: Szamos torkolatáig (686 fkm) tart, 266,4 km hosszú, a magyarországi rész csak 58,6 km.
Magyarországon ez a rész a leggyorsabb, 3,5-5 km/h sebességgel folyik, 60-100 m széles és 1-2 5 m mély, a meder kavicsos, lejjebb homokos. A víz tiszta, I. osztályú. de 2-3 C -kal hidegebb, mint a következő szakasz. A vízjárás: gyors, órák alatt több métert áradhat, a víz zavarossá, hideggé válik. Nehézségi foka ZWB-ről ZWC-re, Tiszabecsnél WW I. vádvízzé válhat, hirtelen árhullámra lehet számítani. Tiszabecstől Szatmárcsekéig kezdőknek nem ajánlott a vízitúrázás. A közeli hegyek és a kanyargós partok miatt ez a szakasz nagyon szép és élvezetes túrázást nyújt.
Mellékfolyói: b.: Túr (94.6 km), Szamos (415 km).

A Tisza: alföldi szakaszának első része a Szamos-torkolattól Dombrádig terjed. 592 fkm. A folyó szélessége 100-160 m, mélysége 3-5 m. A víz sebessége 2-3 km/h, nehézségi beosztása ZWB, Záhonytól ZWA. Kezdő vízitúrázók is használhatják. A Szamos szennyező hatás: miatt: víz II. osztályúvá romlik, de 3 C -kal melegebb is lesz. A part homokos, fürdésre, kikötésre alkalmas.
Mellékfolyó: b.: Kraszna (193 km).

A 2. szakasz Dombrádtól a Tiszalöki-zsilipig (518,2 fkm) tart.
A duzzasztómű lassító hatás: érvényesül. A víz tisztább, I. o., melegebb és mélyebb lesz (6-10 m).
A folyó 160-200 m széles, a part agyagos. A szél hullámkeltő hatása érvényesül. Nehézségi foka ZWA.
Mellékfolyói: b.: Lónyai-csatorna (46,6 km), Keleti-főcsatorna (98 km); j.: Bodrog

(magyar szakasz: 52 km).

A 3. szakasz Tiszalöktől-Kisköréig (403,2 fkm) tart.
Szintén duzzasztott víz, mély, meleg, lassú (1,1-1,4 km/h), partja iszapos. A Sajó torkolata alatt ismét II. o.-ra szennyeződik. Tiszafüredtől tószerű, e részen a szél hullámkeltő hatása veszélyes is lehet.
Mellékfolyója: j.: Sajó (magyar szakasz 125 km).

A 4. szakasz Kiskörétől: jugoszláv határig (159,6 fkm) tart.
Mindszenttől érezhető az újbecsei (Jugoszlávia) duzzasztás. A víz 150-250 m széles. 3,5-6 m mély, meleg és tiszta. A Maros torkolata alatt is II. o. a víz minősége. A part homokos, Algyőig fürdésre alkalmas homokpadokat találni, lejjebb agyagos. Mindszent és Szeged között nagy meleg esetén a víz elérheti a 27 28 C -ot is. A vízszint ingadozása a lassú az árvízi magassága a 13 m-t is elérheti.

A víz sebessége 1,1 -1,4 km/h.
Mellékfolyói: J.: Zagyva (123 km); b.: Körös (magyar szakasz 217 km); Maros (magyar szakasz

HASZNOS TUDNIVALÓK

A Tiszán minden irányban bármilyen típusú csónakkal túrázhatunk. A hajóforgalom kicsi

A Tisza zavaros és mély víz, a folyó medrét állandóan változtatja. A kanyarok belső (domború) oldalán lévő homokzátonyok is hirtelen mélyülhetnek. Aki nem tud úszni, viseljen mentőmellényt. A folyót átúszni, ittasan evezni és fürödni tilos és veszélyes. Ne fürödjünk hidak; zsilipek, kompok, szivattyúk közelében, örvényes helyeken és ott, ahol azt tábla tiltja. A magas partok közelében óvatosan haladjunk, mert bármikor nagyobb mennyiségű föld, homok, fa zuhanhat ránk.
A kompkötelet ne fogjuk meg, mert sérülést és borulást okoz. A hajók előtt 300 m-nél, mellettük 30 m-nél nagyobb távolságra kell elhaladnunk.
A kikötött hajók, uszályok és úszó vízkivételi művek mellett a víz felöli oldalon haladjunk el, mindig azon az oldalon, ahol a piros-fehér zászló. tábla, vagy fény van. A piros jelzésű oldalon elhaladni veszélyes és tilos!
Ugyancsak figyeljük a hajóhidak jelzéseit is, áthaladás a táblával jelzett nyílásban. Itt nincsenek kötelek, máshol lehetnek, ezért ott veszélyes az áthaladás. Minden esetben tartsuk be a hídszemélyzet utasításait! Halászni, horgászni csak az idevonatkozó rendeletek betartásával lehet. A varsákat, hálókat ne bántsuk.
A Tisza június közepe után "virágzik", ez a kérészrajzás. A Felső-Tiszán még előfordulhat a délutáni esti órákban. Sok a bögöly és a szúnyog.
Minden tiszamenti faluba jár autóbusz és ott vegyesbolt, kocsma is található. Hétköznap a boltok általában reggel 7-10 és 14-18, vagy 16-19 óra között vannak nyitva, szombaton azonban csak délelőtt. A kocsmák este 20 óráig, az éttermek. cukrászdák délben és ünnepnapokon is nyitva tartanak. Zöldség és gyümölcs beszerzése rendszerint magánházaknál lehetséges.
A víztúrázók a víz partján az 50 m-es sávban táborozhatnak, kivéve a helységek belterületét, vagy ha a közelben kemping van, és ahol ezt tábla tiltja. Ajánlatos az

állatok által használt utakat, legelőket és itatóhelyeket elkerülni.
Mindenhol védjük a természetet, távozáskor a területet állítsuk vissza az eredeti állapotába, a szemetet égessük, illetve ássuk el, a tüzet vízzel oltsuk el, és földdel takarjuk le! Szemetet vízbe ne dobjunk! Őrizetlenül ne hagyjuk a felszerelésünket!
Az Alföldön a nyár forró, a levegő 20-35 "C, a víz 18-24 "C, áradáskor 12-15 C-ra hűl, de mértek már 28 C-ot is. Július végétől szeptember közepéig ritkán esik, de hetenként egy záporra, zivatarra számíthatunk.
A Tiszában 45 fajta hal él. A legismertebbek, a békés halak, a kecsegék már csak a Felső-Tiszán élnek. A duzzasztott vizet nem kedvelik. A márnával hasonló a helyzet. A ponty, az ezüstkárász és a dévér gyakori.
A ragadozók közül a harcsa óriásira nő, a holtágakban a törpeharcsa gyakori, a domolykó a csuka már csak a Felső-Tiszában van, nemrégen telepítették be a busát és az amurt, valamint az angolnát.
Gyakoriak a löszfalakban a partifecskék; az ártéri fákon a gémtelepek.

Tiszabecs - Tokaj

744.8-tól itt lép be a Tisza hazánk területére. b. Magyarország, j. Szovjetunió

744.5 b. Tiszabecs (1200) A Rákóczi szabadságharc (1703) első ütközetének emlékoszlopa látható. Látnivalók a környéken: Túristvándi: vízimalom, gótikus ref. templom. Uszka: fa harangtorony. Sonkád: régi házak, az 1795-ből származó templom. Kölcse: harangtorony 1791-ből

744.2 b. vízmérce (-194/+680 cm) alatta szálljunk a vízre. A víz sodrása nagy.

744 b. Tiszabecs gö. 500 m, 7 ágy, KÖVIZIG Nyíregyháza

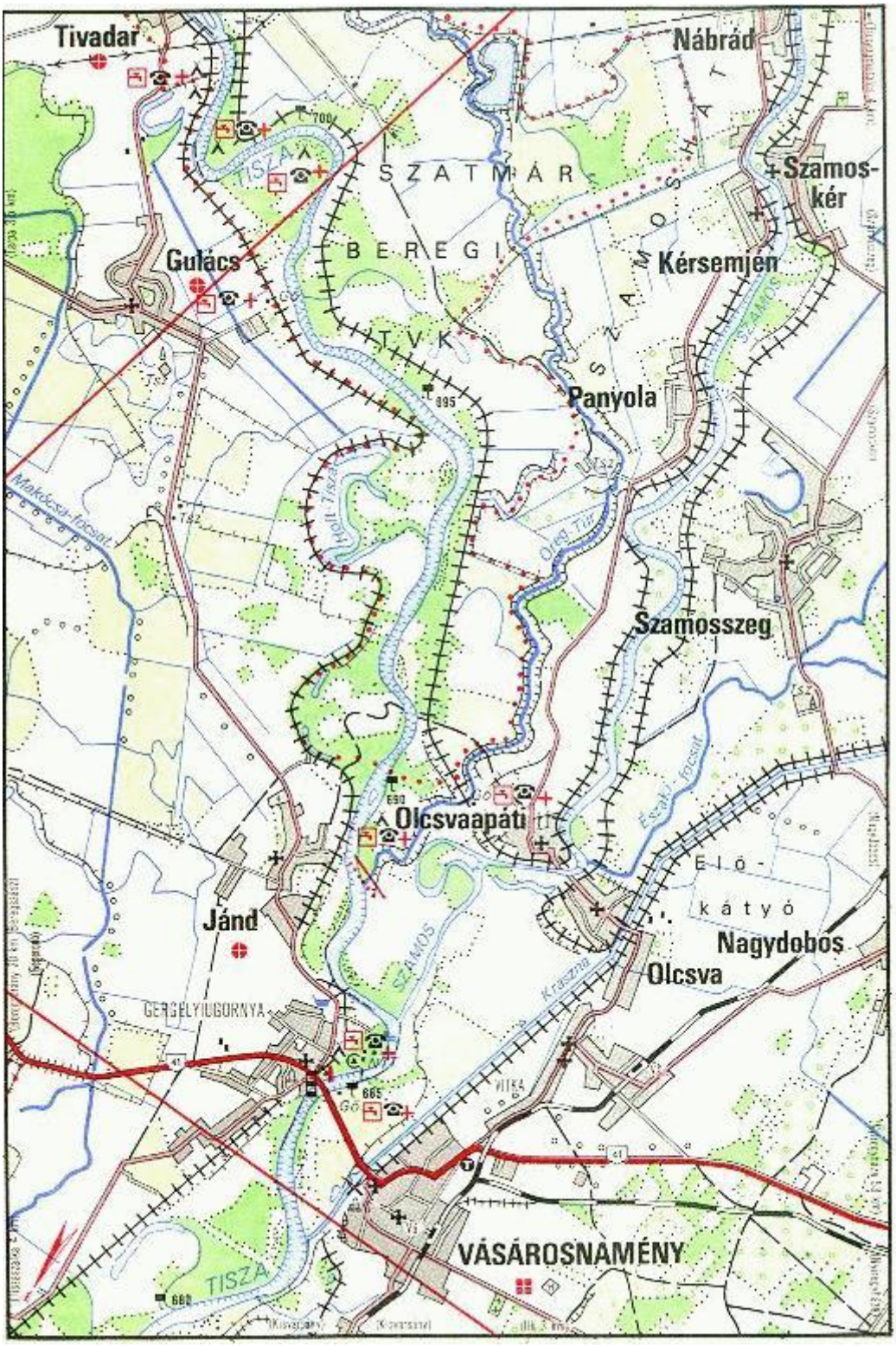
740.2 b. kerüljük el az úszó szivattyútelepet, mert a víz alája sodorhat. A szigetet a b. ágban kerüljük

733.5 b. Milota (1000)
732.3-731.8 A szigetet a b. ágban kerüljük.
731.5 b. 1 km Tiszacsécse (400) Móricz Zsigmond szobra, emlékház, fa harangtorony
727.5 b. Tiszakóród (1000) XV sz. ref. templom
727.2 j. Borsava tork.
724 b. a Túr tork és bukógátja, 3-5 m-es mesterséges vízeséssel (ne hagyd ki nagyon klassz !)

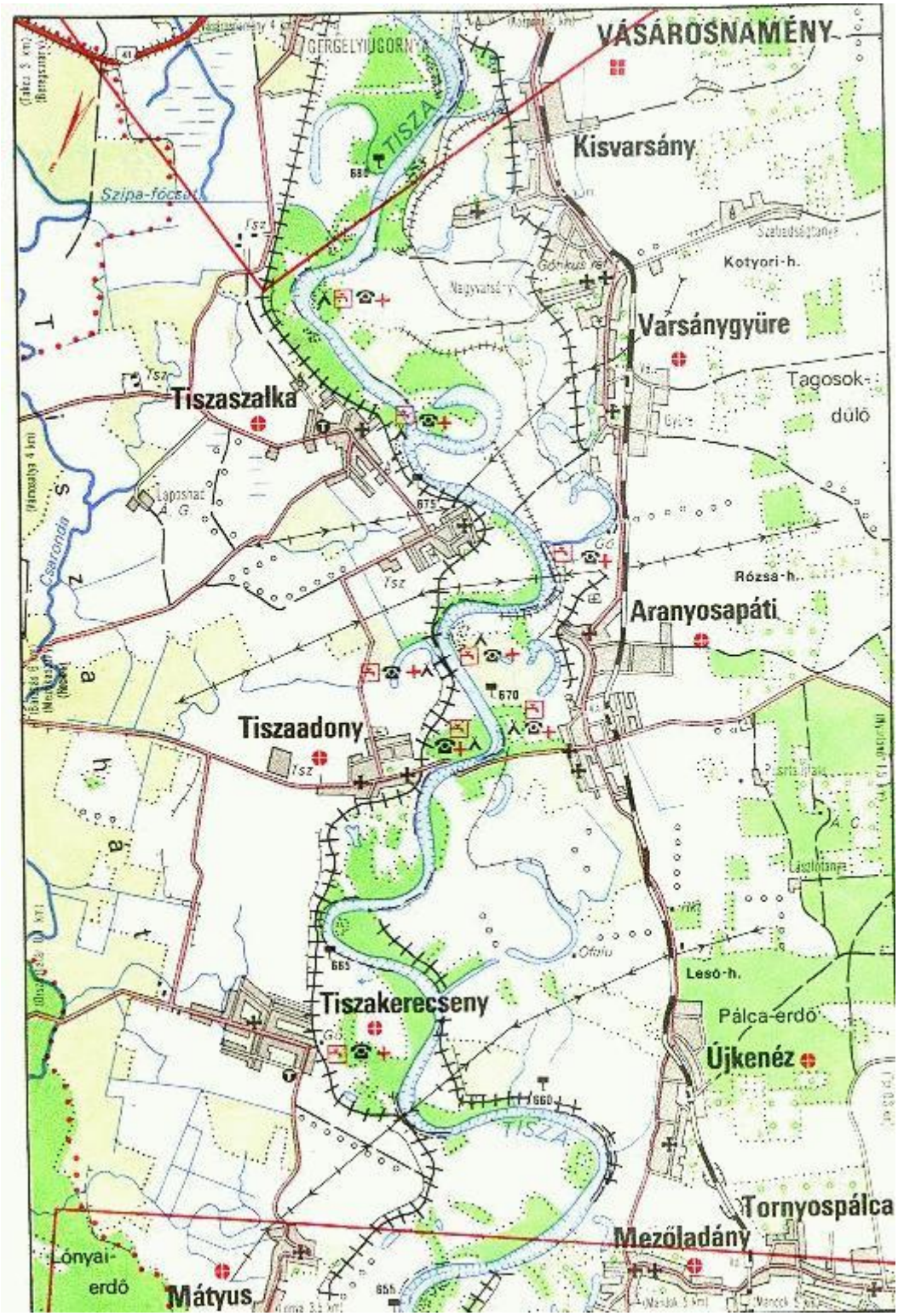
720 b. SZATMÁRCSEKE (t700).Turistaház, R. Kölcsey-emlékház és szobor, a kopjafás

temető Kölcsey sírjával. A Túristvándiba vezető úton XVII. sz.-ban épült paraszthá̧z.
719,3 b. homokos strand, a j. a szovjet határ vége.
717,7 b. a hajdani vízkivételi mű tornya, csatorna tork.
712 j. TARPA (3000) 2 km-re. A gö.-tól mehetünk be a faluba, R., tájház, szárazmalom, ref. temploma a Báthory-címerrel, a temetőben Bajcsy-Zsilinszky Endre sírja.
707,4 b. Holt-túr tork. NAGYAR (600) 1,5 km-re. Luby-kúria, 200 éves tölgy, a "Petőfi fája" a Túr partján.
705,4 b. Kisar gö., 7 ágy, 35 fő sátorhely. KÖVIZIG Nyíregyháza.
705 közúti híd, j. TIVADAR (300), kemping, üdülők, halászcsárda, úttörőtábor, kitűnő strand.
b: KISAR (1200).
704,8-703,8 sziget, a b. ág nem járható, felette nagy zátony.
703,5 j. homokos strand és táborhely.
702 b. Igonyának nevezett homokos, kedvelt táborhely, j. nagy örvények.

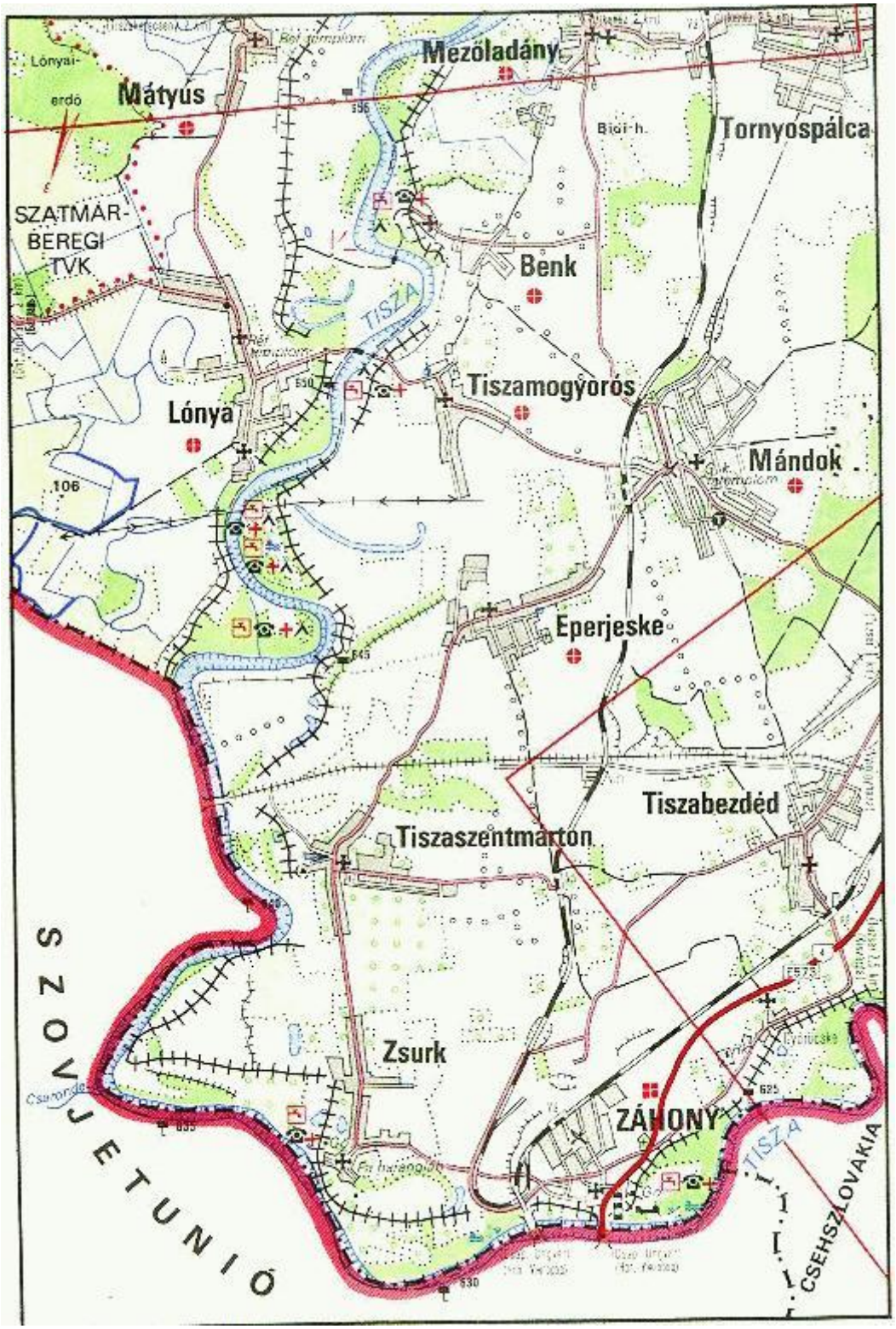

701 4 j. GULÁCS (1400), strandtól 1 km-re, nagy erődszerű ref. templom, lejjebb magas fák, a folyó sekély.
689,6-689,3 b. sziget. Kisvíznél csak a j. ág hajózható.
688,6 j. JÁND (1200), közeli üdülőtelep, sok fürdőző, evezős és motorcsónak.
688,2 b. a Túr-belvízi-főcsatorna tork. alig látszik: .
686 b. a Szamos tork., meleg, szennyezett víz.
685,1 j. homokpad, a Vásárosnamény-Gergelyiugornyai strand, kemping, R.,

halászcsárda, lángossütő, diszkó,
vízirendörőrs, ifjúsági tábor, csónakház, üdülőtelep, melegvizes strand és él.
684,5 b. Vásárosnamény ha. 80 főre sátorhely és lakóhajón 70 ágy, KÖVIZIG Nyíregyháza.
684,4 közúti híd VÁSÁROSNAMÉNY (9000), 1,5 km. Szálloda, múzeum, kórház, él. A kanyar után a Tisza széles és sekély, a j. veszélyes sarkantyúk.
682,3 b. Kraszna-csatorna tork. j. több sarkantyú. A csatornán 1 km a város.
680,1 sziget, b. ágban haladjunk.

681 b. 1 km KISVARSANY (1100).
676,2 j. TISZASZALKA. 1 0.
674,4 j. TISZAVID
675 homokpadok mindkét oldalon
674 b.2 km VARSANYGYÜRE (3000) ref. temploma a XV. sz.-ból. Gyakori a szembeszél, É-ÉK-i irányból fújva 30-50 cm-es hullámokat kelt.
668,6 komp, b.1,5 km ARANYOSAPÁTl (3400) és j. TISZAADONY (800). Itt rakják uszályba a barabási követ.
662 j. 1,2 km TISZAKERECSENY (1400). .
659 b. 500 m ÚJKENÉZ (11 00) homokpadra épült.
658 b. 800 m MEZŐLADÁNY (1200) temploma a vízről is látszik.
656-tól Benkig kitűnő, hosszú homokos föveny található.
655 j. 2 km MÁTYUS (500).

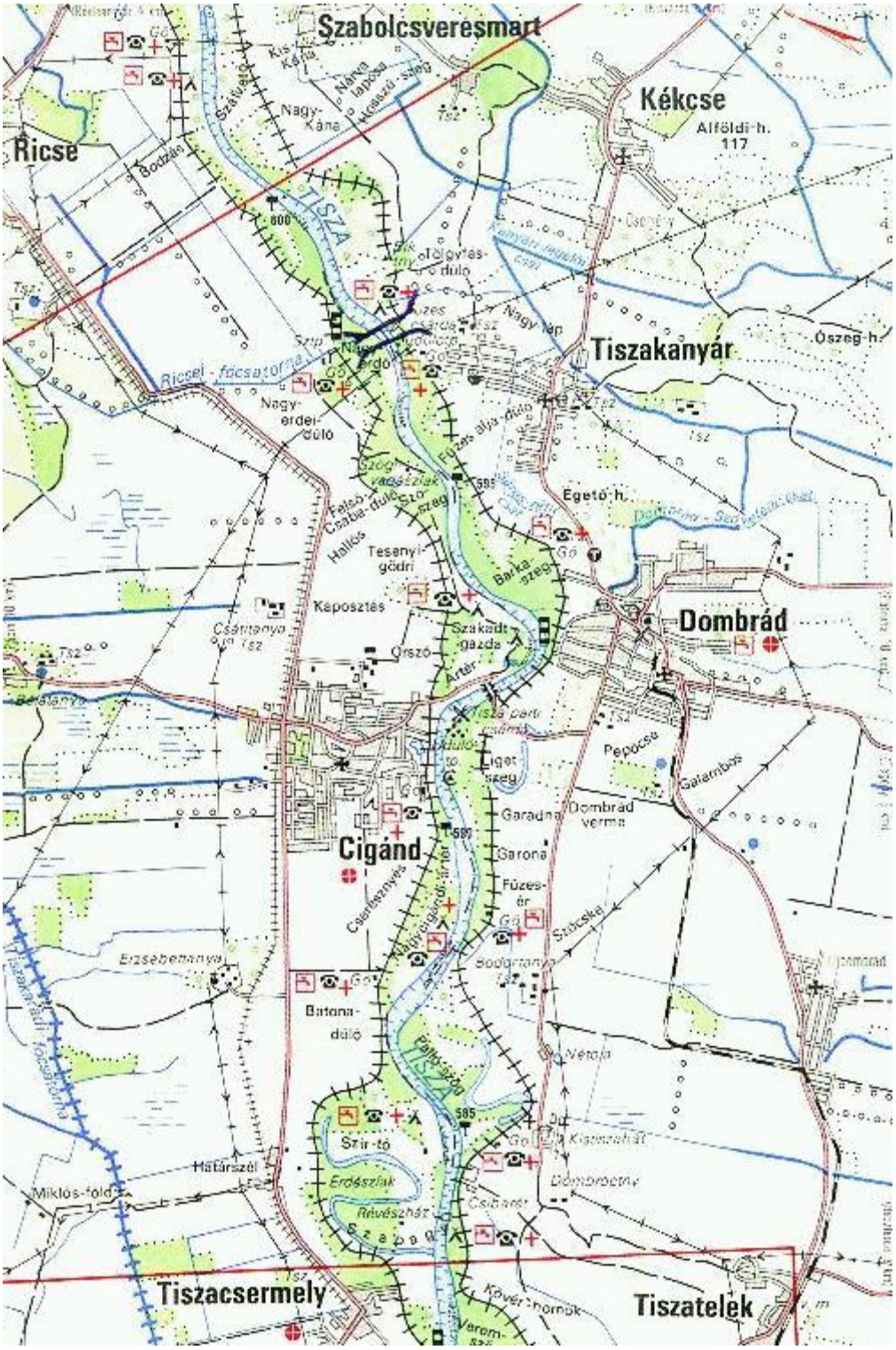
653 b. 0,5 km BENK (700), a Tisza egyik legszebb része. Az éles kanyarban örvények vannak, emiatt több haláleset történt!
652,6 b. benki komp drótkötele belóg. Partközelben haladjunk.
650,8 pontonhíd. Egymástól legalább 10 m-re haladjunk! A b. közelében, általában a 3. nyíláson. a tábla alatt, vagy a hídőr utasítása szerint haladjunk át. Vigyázzunk, mert a pontonok között felgyorsul a víz, a többi nyíláson pedig alacsonyan kifeszített drótkötelek is vannak. Az átjáró magassága 0,8-1,2 m.

650,8 b.1 km TISZAMOGYORÓS (900). Csónakház , ez kijelölt táborhely, 20-25 főnek szállást is tudnak adni. MÁNDOK 3 km-re van. j. 1 km LÓNYA (1400), vadgesztenyés kastélypark, fa harangtorony, templom és temető. Fekete viperával is találkozhatunk, ne bántsuk, védett!
645,8 b. 2 km EPERJESKE (1500), Tanácsháza, volt Jármy-kúria 1840-ből, parkja védett.
643 j. ismét a Szovjetunió területe, ügyeljünk a szabályokra, csak b. haladjunk, a határőrök utasításait tartsuk be.
641,3 vasúti híd, b. határőrség.
640 b. 0,5 km TISZASZENTMÁRTON (1400), XIV sz.-i ref. templom, műemlék, festett mennyezete 1831-ból.
635,9 j. Csaronda-patak tork.. zsilip és sztp-ház.
632,8 b. ZSURK (900), az ország legrégibb, 1560-ból való és a legmagasabb, 41 m-es fa harangtorony a vízről is látszik. A ref. templom is műemlék, famennyezete 1755-ből.
628,8 vasúti híd, a hidak alatt örvényes.
627,8 közúti híd, vízmérce (-309/+751 cm).
627,7 b Záhonyi gö. 6 ágy, KÖVIZIG Nyíregyháza
627,4 b. ZÁHONY (4200), R., él., szakorvosi rendelő. határátlépőhely a SzU felé.

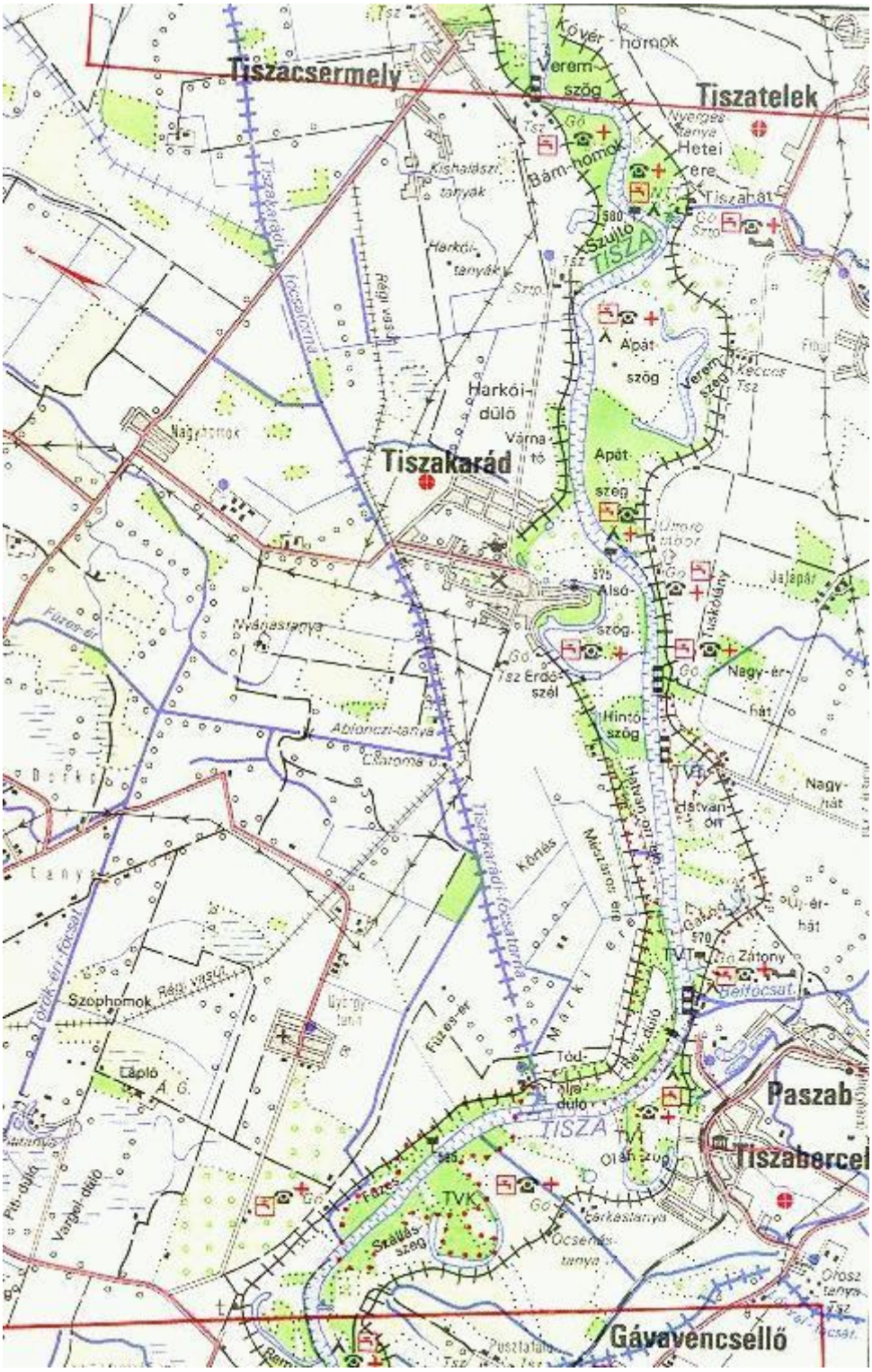
625,8 j. MK-SZU-CSSR hármas határpont, j. az 5 km-es csehszlovák határszakasz kezdete.
624,4 a j. strand még Csehszlovákiához tartozik.
622 b. GYÖRÖCSKE (200).
620,8 a j. levő csíkos tetejű kis ház után vége a határvíznek.
619 b. TISZABEZDÉD (2100) a viztől 3 km-re, műemlék ref. templom.
616,6 komp, vigyázzunk, víz alatti drótkötele is van. b. TUZSÉR (3000) 0,5 km, a parton üdülők, csónakház büfé, táborhely a faluban él. Barokk kastélyát a XVIII. sz.-ban Ybl

Miklós építette át, szép freskók. j. 5 km-re ZEMPLÉNAGÁRD (1400). Innen K-re találhatók a szabolcsi almaültetvények.
612,4 b. 1,5 km KOMORÓ (1600). Mindkét parton szép táborhely.
606 j. 1,2 km RÉVLEÁNYVÁR (1000), b. homokos strand.
605,1 komp, b. csatornatork. 2 km SZABOLCSVERESMART (2000), ref. temploma 1834-ból.

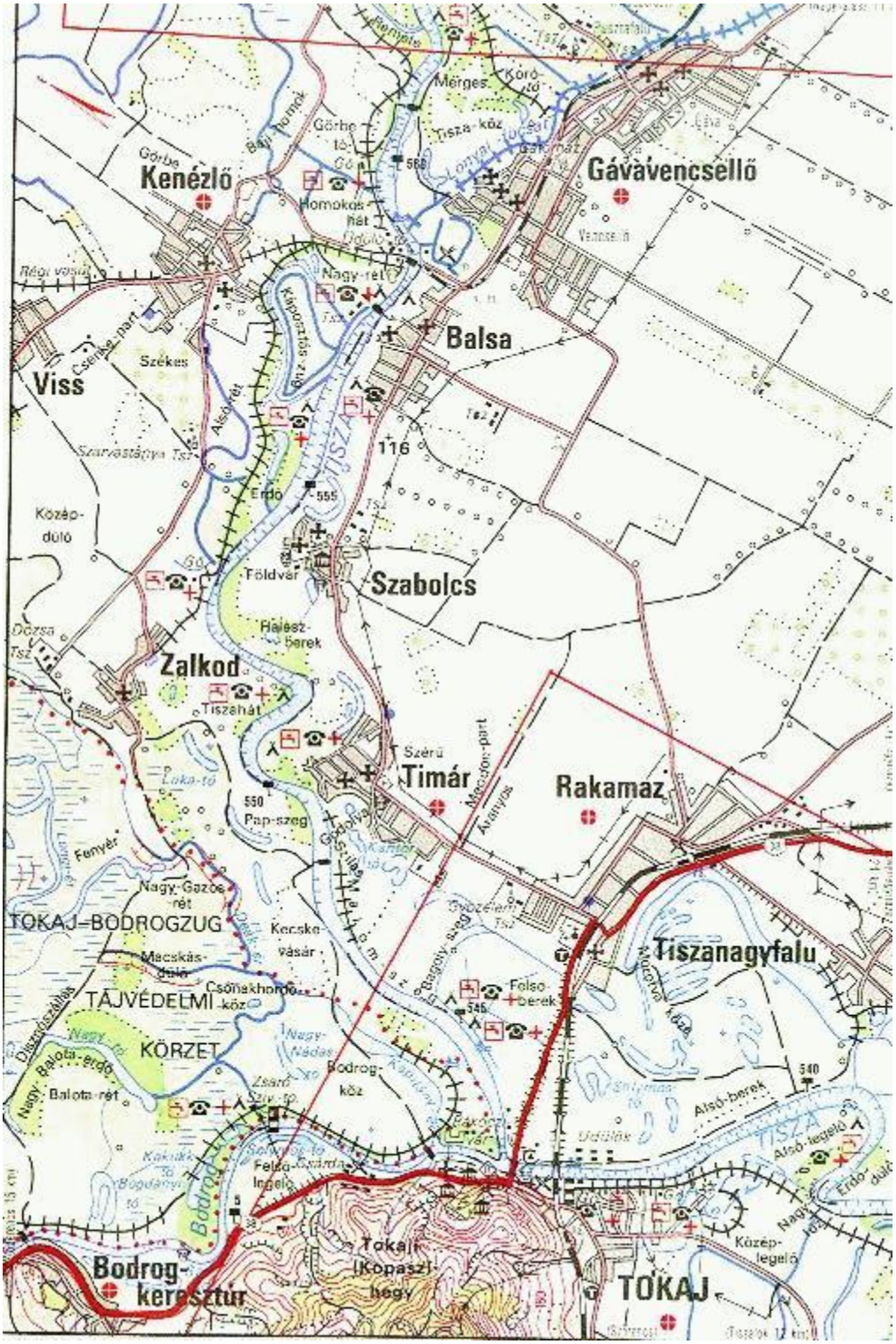
601,4 j. sztp.

597 3 közúti híd, b. a meredek part tetején a Füzes csárda kikötés a ladikoknál.
TISZAKANYÁR (1800) ref. temploma
1813-ból. j. ligetes legelők táborhely.
593,1 b. vízmérce (-206/ + 890 cm). DOMBRÁD (6800). Itt van a végállomása a nyíregyházi kisvasútnak. Vizirendőrörs, j. kitűnő homok, kedve és táborozóhely.
591,6 b. vízisport- és üdülőtelep, ifjúsági tábor, halászcsárda, a lépcsöknél strand, él., kemping.
591 j. CIGÁND (4400). R., él.
584,3 gyalogrév
583,3 j. 1 km TISZACSERMELY (1200) homokos parttal.

578,8 b. Tiszaháti-csatorna tork. előtte táborhely, a gáton túl 300 m. Halásztanya gö. 6, ágy, 30 főre sátorozóhely, KÖVIZIG Nyíregyháza, 400 m-re halászcsárda él. és TISZATELEK (2000).
578 b. jó táborhely, ivóvíz nincs!
576 j. 0,5 km TISZAKARÁD (3200) leégett ref. templomát 1888-ban átépítették, R.
575 b. jó homokos strand. A gáton túl ifjúsági tábor, ivóvíz, büfé, j. dióliget.
569 b. a Belfő-csatorna tork. 1896-ban épült gőz-sztp. kéménye 42 m magas, 75 évig működött most is üzemképes. Ipartörténeti műemlék és múzeum. Ivóvíz. Tiszaberceli

gö., 3 ágy, 150 fő sátorhely, KÖVIZIG Nyíregyháza
568,9 b. vízmérce (-147/+878 cm).
568,8 komp, b. TISZABERCEL (2400), itt született 1747-ben Bessenyei György, szülőháza ma emlékház. Horgásztanya, 20 főre szállással. 3 km PASZAB (1300), háziszőtteséről és hímzéséről híres.
568,5 j. a Tiszakarádi-főcsatorna tork. A gáton túl régi sztp-ház kéménye a vízről is látszik.
565 b. a lépcsőnél halásztanya, védett erdővel.
564,3 J. magas fákon szürkegém-telep.
563 B. homokos strand, táborhely, a meredek löszfalban nagy számban fészkel partifecske és gyurgyalag. Fülemüle, harkály, rigó és tüzike is látható.

558,9 b. Lónyai-főcsatorna torkolata, szennyezett víz, felette homokos strand.
GÁVAVENCSELLÖ (5300), ref. templom, temető, Dessewffy-kastély és park.
558,5 komp, b. kisvasúti végállomás halászcsárda.
558,4 hídfő maradványok, j. üdülőtelep, cukrászda. 2,3 km KENÉZLÖ (1800).
557,7 komp, b. BALSA (1300).
555 b. a domb mellett a kis homokpart jó kikötőhely. SZABOLCS (600), 0,5 km-re Közép-Európa legnagyobb földvára 896-ból. Bazilikájának alapja a Xl.sz.-ból. A Mudrány-kúria ma múzeum.

553,1 j. 0,6 km. ZALKOD (600).
551,4 j. kicsiny szélvédett táborhely.
549,4 b. TIMÁR (1600).
548,5 komp, árvíznél nehéz a medret követni, ezért a Tokaji-hegy irányába haladjunk.
543,7 j, Bodrog tork.
543,8 közúti híd, alatta b. kemping, a fürdés tilos. j. TOKAJ (4800). A Bodrog torkolatában szálloda, csónakkölcsönző, mellette művésztelep. A két folyó között Rákóczi-vár maradványai. Világhírű a tokaji bor, házaknál, pincészetekben kapható. Borászati Múzeum.
543,1 vasúti híd, alatta b. strand, üdülőtelep, j. vízrendészet és vízügyi szakaszmérnökség, vízmérce
(-184/ + 880).

vissza